

EXTRAS

din stenograma ședinței Senatului din 10 septembrie 2025

Domnul Sorin Lavric:

Mulțumesc, domnule președinte Coteț.

Declarația mea politică are drept temă: „Viorel Trifa, arhiepiscopul detronat de Securitate”.

În secolul trecut au fost înalte fețe bisericești cărora exilul le-a apăsât conștiința precum o drastică fatalitate. Chiar dacă au vrut să se întoarcă în țară, represaliile la care au fost... ar fi fost supuse de alogonii care au adus comunismul în România, le-au făcut să se răzgândească. Așa s-a întâmplat cu mitropolitul Bucovinei, Visarion Puiu și tot așa s-a întâmplat cu episcopul Valerian.

Cu numele de mirean Viorel Dionisie Trifa, Valerian s-a născut la 28 iunie 1940, în Țara Moților. Va urma studiile superioare la Universitatea din Chișinău, unde va obține licența în teologie cu *magna cum laude*. Își va continua studiile la Facultatea de Filosofie din București, iar apoi la Universitatea din Berlin.

În anul 1940 a preluat funcția de președinte al Uniunii Naționale a Studenților Creștini din România. Molipsit de entuziasmul vremii, Viorel Trifa a fost pătruns de spiritul efervescent al epocii, drept care a aderat la mișcarea naționalistă din perioada interbelică. După ce mareșalul Ion Antonescu a acaparat întreaga putere, Trifa se va refugia în Germania în anul 1941.

În '44 va căuta adăpost la Viena, apoi la Paris. Sfârșitul războiului l-a prins în funcția de profesor de istorie antică și de limbă franceză la un colegiu teologic din Italia. În anul 1952 va ajunge în Statele Unite ale Americii, unde va fi înscăunat drept episcop al Bisericii Ortodoxe Române de acolo. Episcopul Valerian va păstori comunitatea românească timp de 33 de ani, interval în care va ctitorii 21 de biserici, va tipări peste 20 de cărți de liturghie, muzică și cateheză.

În anul 1984, un scandal iscat de Securitate a culminat cu decizia lui Valerian de a părăsi scaunul episcopal. Cauza scandalului a stat în dorința lui Ceaușescu de a controla diaspora din SUA, diasporă aflată sub influența Bisericii conduse de Valerian.

În acest scop, patriarhului Iustin Marina i s-a impus să-l trimită în SUA pe Bartolomeu Anania, pentru ca, domolind cerbicia cu care Valerian se opunea regimului comunist, să accepte ca arhiepiscopia să treacă sub oblăduirea Patriarhiei de la București. Dar Valerian a fost de neclintit. Nereușind pe această cale, Ceaușescu, așa cum susține Pacepa în cartea „Orizonturi roșii”, a apelat la sprijinul lui Moses Rosen, rabinul-șef al comunității evreiești din România.

Aşa se face că arhiepiscopului Valerian i s-au fabricat documente false cum că ar fi fost nazist. Pe fondul acestor acuzații, pe 25 august 1980, un tribunal federal îi va retrage cetățenia americană, drept care episcopul va pleca în Portugalia, unde avea să moară în anul 1987.

La fel ca Visarion Puiu, destinul lui Viorel Trifa a fost marcat de amărăciune și singurătate. Ingratitudinea cu care autoritățile române l-au tratat a fost expresia înverșunării cu care regimul comunist a înțeles să răzbune pe românii care aleseseră calea exilului politic.

Sunt onorat ca, sub cupola Senatului României, să pomenesc numele lui Viorel Trifa, cleric român neclintit în fața șantajului regimului comunist.

Vă mulțumesc.

Sorin Lavric, senator AUR